

Tom
80nis

BROEDVOGELINVENTARISATIE GROOTE HEIDE EN
HEIDERESTANTEN LEENDERBOS 1987 T/M 1990

Uitgave : Vogelwerkgroep De Kempen
Veldhoven, juni 1991
Samenstelling: Tom Heijnen

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	pag.	2
2.	Het gebied	pag.	3
3.	Methode	pag.	4
4.	Overzicht van schaarse soorten	pag.	6
5.	Samenvatting schaarse soorten	pag.	24

1. INLEIDING

In de periode 1987 tot en met 1990 heeft de Vogelwerkgroep De Kempen te Veldhoven in overleg met het Staatsbosbeheer een broedvogelinventarisatie uitgevoerd op de Groote Heide (gemeente Leende en Maarheeze) en op de heiderestanten in het Leenderbos (gemeente Leende).

Het doel hiervan was om in betrekkelijk korte tijd een goed beeld te krijgen van het voorkomen van een aantal schaarse broedvogels. De verzamelde gegevens zouden gebruikt kunnen worden bij het vaststellen van te nemen beheersmaatregelen door het Staatsbosbeheer. Ze zijn bovendien nuttig in het kader van het Bijzondere Soorten Project (BSF), dat georganiseerd wordt door de vereniging van Samenwerkende Organisaties voor Vogelonderzoek in Nederland (SOVON).

Oorspronkelijk lag het in de bedoeling om, naar aanleiding van de resultaten, in dit verslag suggesties te doen voor het nemen van beheersmaatregelen. Onverwachts kwam echter in december 1990 het bericht, dat in 1991 op verzoek van SBB een inventarisatie van de broedvogels uitgevoerd wordt door een beroepsvogelaar van SOVON. In hun standaard rapportage wordt ongetwijfeld op het beheer ingegaan, zodat ik dat in dit verslag achterwege laat.

De inventarisaties zijn het resultaat van de inzet van een groot aantal leden van onze werkgroep. De sfeer was steeds fantastisch en de inzet evenzo. Op deze plaats wil ik iedereen bedanken voor hun prima inzet.

Tevens een woord van dank aan Gerard Bosschers, die ons toestemming gaf om in de info-schuur te overnachten.

Tim Deenen, juni 1990.

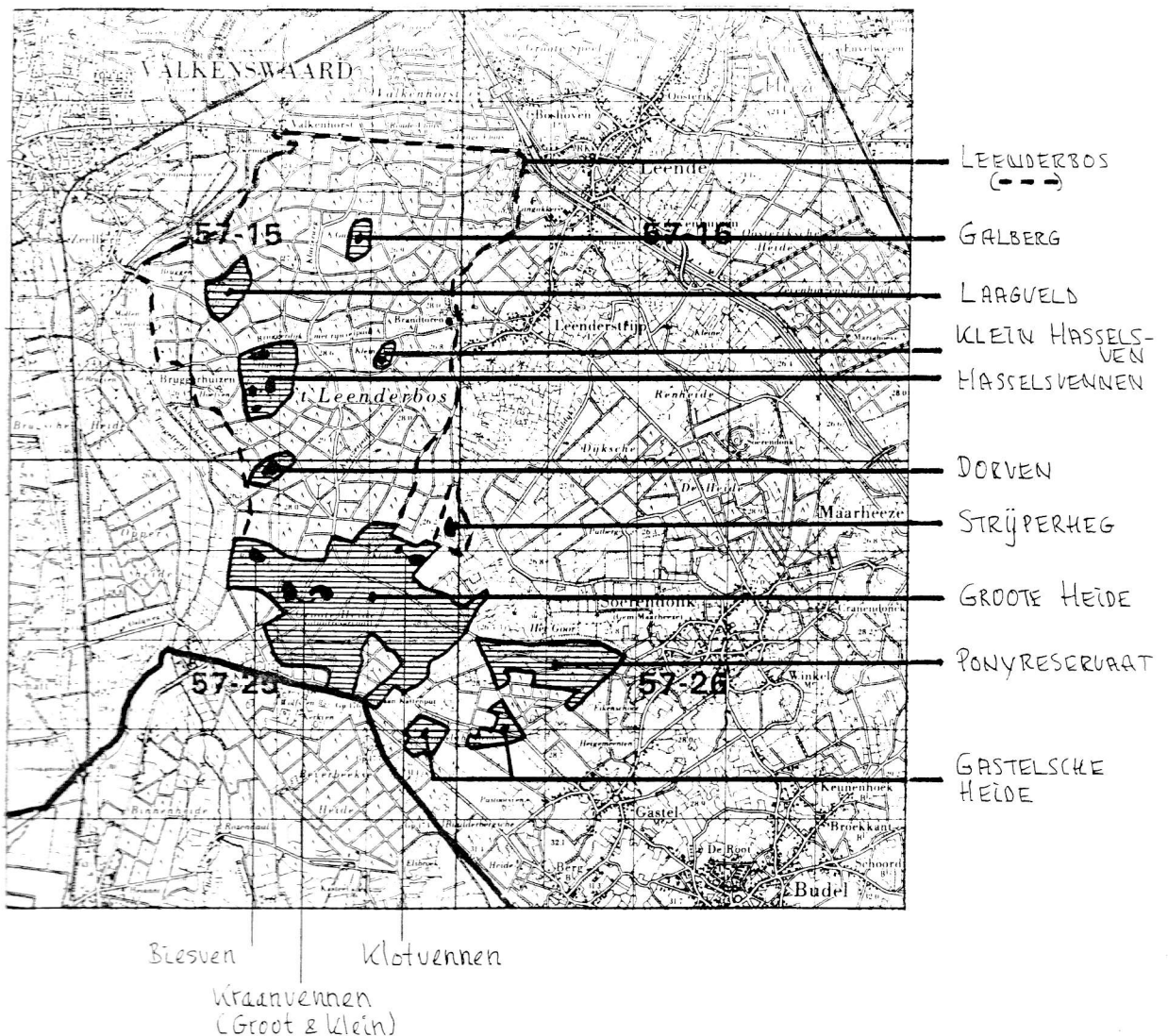
2. HET GEBIED

De inventarisaties waren beperkt tot de Groote Heide en de heidevrestanten in het Leenderbos, met een totale oppervlakte van circa 350 ha. Een uitzondering was de Nachtzwaluw, die in het gehele Leenderbos werd onderzocht (maar niet op de Groote Heide). In een aantal jaren zijn 1 of 2 bezoeken gebracht aan de Strijperheg.

De onderstaande kaart geeft een overzicht van het gebied met vermelding van de gebiedsnamen (vennen e.d.) die in dit verslag gebruikt worden.

Voor de volledigheid enkele extra gegevens:

Leenderbos	Gemeente : Leende Atlasblok: 57-15, 57-25 en klein stuk 57-16
Groote Heide	Gemeente : Leende en Maarheeze Atlasblok: 57-25 en klein stuk 57-26
Strijperheg	Gemeente : Leende Atlasblok: 57-25 en klein stuk 57-26

3. METHODE

Heide en heiderestanten

De inventarisaties waren speciaal op een aantal schaarsere soorten gericht. Dit betekende dat alle aandacht tijdens het tellen naar deze soorten uitging, niet alleen wat betreft het signaleren van zangposten, maar - minstens even belangrijk - ook wat het visueel opsporen van een aantal soorten betreft. Dat laatste is een belangrijk punt. Bepaalde soorten kunnen nl. alleen efficiënt onderzocht worden als er tevens sterk op het zicht wordt geïnventariseerd. Voorbeelden hiervan zijn Roodborsttapuit en Tapuit. Deze vorm van actief waarnemen vergroot de trefkans aanzienlijk.

Het heidegebied was opgedeeld in een aantal telgebieden. Ieder telgebied werd tijdens een inventarisatie-weekend 1 maal door 1 of enkele vogelaars onderzocht. De indeling was als volgt:

1. Laagveld, Galberg, Klein Hasselsven, Dorven
2. Hasselsvennen
3. Groote Heide - west (Biesven, Klein Kraanven e.o.)
4. Groote Heide - noordoost (Klotvennen e.o.)
5. Groote Heide - midden (Groot Kraanven en centrale heide)
6. Groote Heide - zuidoost (stuifzand gedeelte)
7. Gastelsche Heide en ponyreservaat (Kranendonk)

De gebieden werden te voet op een intensieve wijze doorkruist. Omdat de paden ver uit elkaar liggen, is hiervan vaak afgeweken. Dit is de volledigheid van de tellingen ongetwijfeld sterk ten goede gekomen.

De tellingen vonden in de vroege ochtend plaats. Een gemiddeld beeld van de bezoekintensiteit geeft het volgende overzicht:

Gebiednr.	Uren per bezoek
1.	3
2.	2
3.	2.5
4.	2.5
5.	3
6.	3
7.	2.5
Totaal	18.5

Dit komt neer op een gemiddelde bezoekduur van ongeveer 5 uur per 100 ha. Over drie bezoeken komt de totale bezoekduur op ongeveer 15 uur per 100 ha.

Nachtzwaluw

Deze schemer- en nachtvogel is in het hele Leenderbos geïnventariseerd (maar niet op de Groote Heide). Alle potentiële habitats, die van te voren op een kaart waren vastgelegd, werden ieder jaar op 3 avonden afgegaan. Vrijwel altijd werd er met cassette-recorders gewerkt om de vogels op te peppen.

Strijperheg

In sommige jaren zijn 1 of 2 bezoeken gebracht aan de Strijperheg. Dit kan uiteraard niet als een behoorlijk onderzoek worden beschouwd. Ondanks dit zijn de resultaten in het verslag opgenomen onder het motto: je ziet maar wat je er mee doet.

Interpretatie

De wijze van interpreteren is volgens de BSP-richtlijnen uitgevoerd. Dat wil zeggen dat het minimum aantal paren het aantal paren is, dat door toepassing van de BSP-normen is verkregen. Bij veel soorten wordt behalve een minimum ook een maximum genoemd (bv. 21-25 pr). Dit is het geval als de waarnemingen duiden op meer paren dan het aangegeven minimum, zonder aan de BSP-normen te voldoen. Een typisch voorbeeld zijn eenmalige waarnemingen van een sangpost buiten de datumgrenzen.

Bij veel soorten wordt een korte opmerking gemaakt over de mate van volledigheid van de telling, zoals die subjectief ingeschat wordt. Soms wordt een schatting van het aantal paren gegeven.

Een speciaal probleem bij het interpreteren van de waarnemingen vormen de eenden. Door het geringe aantal bezoeken kon vaak geen betrouwbaar beeld van het aantal paren verkregen worden. Bovendien is het broedsucces op de vennen vermoedelijk gering. Er zijn althans maar weinig vrouwtjes met jongen gezien. De volgende interpretatie-kriteria zijn toegepast:

Het minimum aantal paren is bepaald op het aantal vrouwtjes dat waargenomen is, het maximum op het aantal mannetjes. Eenmalige uitschieters zijn daarbij niet meegeteld. Als op een ven geen enkele keer een vrouwtje waargenomen is, dan wordt het ven niet bij het broedvogeloverzicht genoemd.

Korte toelichting per jaar

Hieronder wordt per jaar kort aangegeven wanneer de inventarisaties plaatsvonden.

1987. Op 2 mei, 24 mei en 13 juni werden de heiderestanten in het Leenderbos onderzocht. Daarnaast werd getracht van enkele soorten een beeld in het gehele Leenderbos te verkrijgen. Door het geringe aantal bezoeken en het ontbreken van maart- en april-tellingen zijn de resultaten hiervan buiten beschouwing gelaten. De Groote Heide werd slechts gedeeltelijk en onvolledig geïnventariseerd. Nachtzwaluwen werden geteld op 22 mei, 12 juni en 29 juni.

1988. Op 30 april/1 mei, 21/22 mei en 4/5 juni werden de heiderestanten in het Leenderbos, de gehele Groote Heide, de Gastelsche Heide en het Ponyreservaat bij het Langbos geïnventariseerd. In de Strijperheg werden (onvolledige) tellingen op 1 en 22 mei gehouden. Nachtzwaluwen werden onderzocht op 20/21 mei, 3/4 juni en 26 juni.

1989. In 1989 werden de zelfde gebieden als in 1988 onderzocht en wel op 12/23 april, 20/21 mei en 10/11 juni. De Strijperheg werd op 13 april en 21 mei bezocht. Nachtzwaluwen werden geïnventariseerd op 19/20 mei, 9/10 juni, 23 juni en (in een klein deel van het Leenderbos) op 1 augustus.

1990. Ook dit jaar werden de zelfde gebieden als in 1988 onderzocht en wel op 21/22 april, 19/20 mei en 16/17 juni. De Strijperheg werd alleen op 23 april bezocht. Nachtzwaluwen werden geïnventariseerd op 18/19 mei, 15 juni en 22 juni. Op 22 juni was het helaas hard.

In 1991 was de waterstand t.o.v. de voorgaande jaren zeer laag. In de loop van de zomer kwam een aantal vennen vrijwel droog te staan. Dit had een grote invloed op het voorkomen van bijv. vennen (minzer) en Blauwborst (meer).

4. OVERZICHT VAN SCHAARSE SOORTEN

In dit overzicht zijn alle gegevens opgenomen, die betrekking hebben op de schaarse broedvogelsoorten die vastgesteld zijn. Daarnaast zijn ook "leuke" waarnemingen vermeld van niet-broedvogels. Algemene soorten ontbreken in het overzicht. Bij soorten die als (mogelijke) broedvogel vastgesteld zijn, is de soortnaam onderstreept.

Gebruikte afkortingen:

ad = adult (volwassen)	Gr. Kraanven = Groot Kraanven
ex = exemplaar	Kl. Kraanven = Klein Kraanven
ju = juveniel	Kl. Hasselsven = Klein Hasselsven
ma = mannetje	Gast. Heide = Gastelseche Heide
onv= onvolwassen	
pr = paar	
pu = pullus	
vr = vrouwtje	
zp = zangpost	

Toelichting soortgegevens:

Direkt onder de soortnaam is bij een aantal soorten een tabel opgenomen met de broedvogelgegevens. Geheel links staat het jaartal, gevolg door het totaal aantal zangposten of paren dat waargenomen is. Rechts daarvan staan eventueel gegevens per gebied (bv. ven) met het aantal dat daar is vastgesteld en eventuele bijzonderheden. De Strijperheg is in deze tabellen niet opgenomen, maar apart vermeld.

Niet-broedvogelwaarnemingen zijn genoemd met jaar, datum, plaats en aantal. Bij sommige soorten zijn deze eveneens in tabelvorm geplaatst.

Toelichting verspreidingskaarten:

Aan het einde van dit verslag zijn van een aantal broedvogels verspreidingskaarten opgenomen. Met een gesloten rondje zijn de zekere broedparen/zangposten aangegeven (deze voldoen aan de BSP-kriteria). Met een open rondje zijn de mogelijke gevallen aangegeven (deze voldoen niet aan de BSP-kriteria).

Dodaars

1987	3-4	Hasselsvennen Galberg	2-3 1	onderteld?
1988	7	Hasselsvennen Dorven Biesven	4 2 1	
1989	5	Hasselsvennen Dorven Biesven Kl. Kraanven	2 1 1 1	
1990	1	Dorven Klein Hasselsven	1 1	

Opmerking: ganser in geen enkel jaar op de Klotvennen vastgesteld. In 1989 gering aantal door droogte van de vennen.

Geoorde Fuut

1987	-	Hasselsvennen	1	op 24-5 pr met pu
1988	-			
1989	6-7	Hasselsvennen	6-7	20-5 6 pr. 10-6 5 pr. waarvan 1 pr met >2 pu: 24-6 7 pr. waarvan 1 pr met 3 ju
1990	-			

In 1988 afwezig. ondanks aanwezigheid van Kokmeeuwen. In 1990 lage waterstand en geen Kokmeeuwen.

In 1989 bij slechts 1 pr jongen gezien. Het ontbreken van broedgegedrag van 6 vogels op 24-6-1989 wekte de indruk, dat deze niet succesvol geweest waren.

Overige waarnemingen:

1987	2-5	Hasselsvennen	1 ad extra aanwezig
1989	20-5	Biesven	1 ad
1990	20-5	Dorven	1 ad

Aalscholver

Doortrekker. Op 20-5-1989 10 ex overtrekkend naar het NW. Groote Heide/Leenderbos.

Roerdomo

Niet binnen het Leenderbos / Groote Heide gebied aanwezig. In 1989 1 en 1990 0-1 pr in de Strijperheg (22-4-1990 1 ex). Hier ontbrekend in 1987 en 1988. De soort is jaarlijks present in het nabijgelegen Soerendonks Goor.

(Zwarte) Ibis

Dwaalgast in Nederland. Op 20-5-1989 1 ex laag overvliegend Grote Heide. Het is onzeker of dit exemplaar op een Zwarte Ibis betrekking heeft of op een erop gelijkende, niet-Europese soort.

Knobbelzwaan

Een waarneming: op 22-4-1989 3 ex Kraanvennen. Deze vlogen na enige tijd naar het Soerendonks Goor, waar een groot deel van het jaar Knobbelzwanen verblijven en jaarlijks een pr broedt.

Nijlgaans

1987	-		
1988	1	Hasselsvennen	1 pr met nest, geen jongen
1989	-		
1990	-		

Overige waarnemingen:

1990	16-6	Biesven	11 ex
	17-6	Hasselsvennen	11 ex rondvliegend

Krakeend

1987	1	Hasselsvennen	1	2-5, 24-5 en 15-6 1 pr
1988	3	Hasselsvennen	2	30-4 1 pr/2 ma, 21-5 2 pr, 5-6 1 pr en 1 vr
		Klotvennen	1	30-4 6 ma, 21-5 1 vr
1989	3	Hasselsvennen	3	22-4 1 pr, 23-4 1 pr/1 ma, 20-5 3 pr/3 ma, 10-6 2 vr, 24-6 1 ex
1990	-			

Hoewel er van de Krakeend geen jongen in het gebied gezien zijn, kan er vanuit worden gegaan dat de soort er vrijwel jaarlijks broedt. Alleen in 1990 ontbrak de soort (lage waterstand).

Overige waarnemingen:

1988	30-4	Kraanvennen	1 ma
1989	30-5	Gr. Kraanven	1 pr
	21-5	Laagveld	1 pr
1990	21-4	Hasselsvennen	1 pr
	21-4	Klotvennen	2 pr
	17-6	Dorven	1 ma

Wintertaling

1987	4-8	Hasselsvennen	2-6	2-5 1 pr/1 vr. 24-5 >6 ma. 7-5 1-2 ma. 12-6 3 ma/1 vr met pu. 15-6 6 ma/1 vr
		Galberg	2	2-5 1 pr/1 vr. 12+13-6 1 vr alarmerend. 13-6 1 pr extra
1988	5-11	Hasselsvennen	3-6	30-4 1 ma. 21-5 3 pr/3 ma. 5-6 6 ma
		Biesven	0-1	21-5 4 ma. 5-6 1 ma
		Kraanvennen	1	30-4 2 ex. 21-5 5 ma/1 vr
		Klotvennen	1-3	30-4 2 ma. 21-5 1 pr/2 ma. 5-6 1 ma
1989	6-11	Hasselsvennen	3-8	22-4 3 pr/1 ma. 20-5 8 ma. 10-6 3 pr/8 ma (waarvan 1 pr afleidingsgedrag). 24-6 > 1 pr/5 ma
		Biesven	1	22-4 6 pr/1 vr. 20-5 1 pr
		Klotvennen	2	22-4 2 pr (waarvan 1 vr afleidingsgedrag). 20-5 2 ma
1990	4-5	Hasselsvennen	3	21-4 3 pr/1 ma. 20-5 2 pr. 17-6 1 pr
		Biesven	1-2	21-4 1 pr/2 ma. 19-5 1 pr. 16-6 4 ma

De verzamelde gegevens geven geen goed beeld van het werkelijke aantal pr. Het aantal is bij deze soort uitermate moeilijk vast te stellen. Het aantal mannetjes dat op een ven aanwezig is varieert sterk en vrouwtjes met nest of jongen leven zo verborgen, dat ze nauwelijks opgemerkt worden.

Overige waarnemingen:

1988	30-4	Dorven	2 ma
1989	23-4	Laagveld	1 vr
	23-4	Galberg	1 pr
	23-4	Strijperheg	1 ma
	23-5	Gr. Kraanven	1 pr
	10-6	Kl. Kraanven	2 ma
	24-6	Biesven	ca 40 ex
1990	21-4	Dorven	1 pr
	23-4	Strijperheg	2 ma
	19-5	Kl. Kraanven	1 pr

Pijlstaart

Doortrekker. Op 22-4-1989 2 ma/1 vr op de Hasselsvennen.

Zomertaling

Doortrekker. Op 24-6-1989 1 ma op het Groot Kraanven.

Slobeend

1987	4-6	Hasselsvennen	4-6	2-5 1 pr/5 ma. 7-5 3 ma. 24-5 3 ma. 12-6 1 ma. 15-6 4 pr/2 ma en 4 ju
1988	3-4	Hasselsvennen	3-4	30-4 2 pr/7 ma. 21-5 2 pr/2 ma. 5-6 3 pr/1 ma
1989	7-10	Hasselsvennen	3-5	2-4 3 pr/2 ma. 23-4 1 pr/2 ma. 20-5 1 pr met pu/9 ma. 24-6 2 vr
		Biesven	1-2	22-4 1 pr/1 ma. 20-5 2 ma
		Gr. Kraanven	2	22-4 1 pr/1 vr. 20-5 2 pr/7 ma. 24-6 1 pr/1 ma
		Klotvennen	1	22-4 1 vr met nest (7 ei). 20-5 1 pr
1990	4	Hasselsvennen	2	21-4 6 pr/1 ma. 18-5 1 ma. 20-5 2 pr
		Galberg	1	op ? 1 vr met ju
		Dorven	1	19-5 1 ma. 20-5 1 ma. 15-6 1 pr

Overige waarnemingen:

1988	30-4	Kraanvennen	1 ma
	31-4	Klotvennen	2 ma
	1-5	Strijperheg	3 ma
	21-5	Biesven	1 ma
	21-5	Kraanvennen	3 ma
	21-5	Klotvennen	2 ma
1989	22-4	Strijperheg	3 ma/1 vr
	21-5	Strijperheg	1 ex
	24-6	Kl. Kraanven	1 ma
1990	21-4	Klotvennen	1 pr
	22-4	Strijperheg	1 ma

Tafeleend

1987	2-4	Hasselsvennen	2-4	2-5 2 pr/1 ma. 7-5 3 pr. 23-5 1 pr/6 ma. 24-5 2 pr/2 ma. 12-6 5 ex. 15-6 1 pr/1 vr
1988	5	Hasselsvennen	4	30-4 4 pr. 21-5 5 pr/2 ma. waarvan 1 vr met 3 ju. 5-6 1 pr/1 ma en nest (7 ei).
		Klotvennen	1	5-6 1 vr met 7 ju
1989	8-9	Hasselsvennen	5-6	22-4 2 pr/1 vr. 20-5 3 pr/1 ma. 10-6 1 ma/6 vr. waarvan 3 vr met 2.3.7 ju en 1 los ju. 24-6 5 vr met ju
		Dorven	1	21-5 1 pr. 24-6 1 ju
		Kl. Kraanven	2	10-6 1 pr/1 vr met 3 ju. 24-6 2 vr met 2.3 ju
1990	-			

Overige waarnemingen:

1987	3-5	Dorven	3 ma/1 vr
1988	30-4	Biesven	1 pr
1990	20-5	Hasselsvennen	1 pr/1 ma

Kuifeend

1987	6-8	Hasselsvennen	5	2-5 5 pr/1 ma. 7-5 2 pr. 24-5 1 ma. 12-6 1 ma. 15-6 3 ma
		Dorven	1-3	2-5 3 pr/1 ma. 24-5 1 pr/9 ma. 13-6 2 ex
1988	14-19	Hasselsvennen	7	30-4 2 pr/2 ma. 21-5 7 pr/5 ma. 5-6 2 pr/1 ma en 2 nesten (8,9 ei)
		Dorven	4	30-4 4 pr/2 ma. 21-5 2 pr/2 ma. 4-6 1 pr/6 ma
		Biesven	1-3	30-4 1 pr. 21-5 1 pr/2 ma. 5-6 1 pr
		Kraanvennen	1-2	30-4 1 pr/1 ma. 21-5 1 ma. 5-6 1 pr
		Klotvennen	1-3	30-4 3 pr. 21-5 1 ma
1989	10-17	Hasselsvennen	3-7	22-4 2 pr/1 vr. 20-5 3 pr/4 ma. waarvan 1 pr met 11 pu. 10-6 3 pr/3 ma en 1 nest (8 ei). 24-6 1 vr met 7 ju
		Dorven	3-4	23-4 2 pr. 21-5 3 pr/1 ma
		Biesven	1-2	22-4 5 pr/1 vr. 20-5 1 pr. 10-6 2 ma
		Kl. Kraanven	3-4	20-5 3 pr. 10-6 1 pr/3 ma. 24-6 3 pr/4 ma. waarvan 3 vr met 5,6,7 pu
1990	6-6	Hasselsvennen	2-3	22-4 2 pr. 20-5 1 pr/2 ma
		Dorven	2	15-6 2 pr. 16+17-6 1 pr
		Kl. Kraanven	1	21-4 1 pr. 19-5 1 pr

Overige waarnemingen:

1988	4-6	Laagveld	1 vr
	22-5	Strijperheg	1 ma
1989	23-4	Strijperheg	1 pr/1 ex
	20-5	Klotvennen	1 pr

Casarca

Een waarneming: op 22-4-1990 2 overvliegend Biesven.

Wesoeendief

Doortrekker. Vier waarnemingen:

1988	22-5	Soerendonks Goor	1 ex
	4-6	Groote Heide	1 ex boven heide cirkelend
1989	21-5	Laagveld	1 ex laag naar N vliegend
1990	16-6	Groote Heide	1 ex jagend centrale heidedeel

Zwarte Wouw

Doortrekker. Twee waarnemingen:

1989	20-5	Ponyreservaat	2 ex overtrekkend naar NO
1990	19-5	Groote Heide	1 ex rustend in boom. later jagend centrale heidedeel

Blaauwe Kiekendief

Doortrekker. Twee waarnemingen:

1990	21-4	Groote Heide	1 vr jagend boven heide
	22-4	Z Strijperheg	1 vr jagend boven weilanden

Bruine Kiekendief

Doortrekker/zomergast. De vogels in 1989 hebben waarschijnlijk betrekking op een paar, dat in het Soerendonks Goor broedde (of een poging hiertoe ondernam).

1988	21-5	Groote Heide	1 ma laag overvliegend
	4-6	Groote Heide	1 vr jagend
1989	22-4	Groote Heide	1 vr rondvliegend
	22-4	Nabij Soer. Goor	1 ma jagend
	20-5	Soerendonks Goor	1 vr
	21-5	Laagveld	1 vr rustend en jagend

Havik

Broedvogel. Gedurende alle inventarisatieseizoenen zeer regelmatig gezien en gehoord. In 1988 is een klein deel van het Leenderbos op Havikshorsten onderzocht. Dit leverde 2 bewoonde en 5 onbewoonde horsten op. Het werkelijk aantal broedparen zal beduidend groter zijn (mogelijk 5-10 pr). Daarnaast broedt de Havik in het Langbos en het Soerendonks Goor. Op 22-4-1990 1 kontinu roepend Strijperheg.

Sperwer

Broedvogel in het Leenderbos. Aantal paren is onbekend.

Buizerd

Broedvogel in het Leenderbos in onbekend aantal.

Visarend

Doortrekker. Op 22-4-1989 1 ex laag overvliegend over de Groote Heide.

Torenvalk

1987	-			
1988	1	Stuifzanddeel	1	21-5 mei 1 vr alarmerend
1989	1	Langbos	1	22-4 1 pr kopulerend. 20-5 1 ex met prooi
1990	-			
	1	Groote Heide	1	in nestkast

Smelleken

Doortrekker. Op 22-4-1989 1 ma jagend op de Groote Heide.

Boomvalk

Doortrekker/zomergast. Vijf waarnemingen van doortrekkers of in de nabijheid broedende vogels. Het is niet uitgesloten dat er in het Leenderbos Boomvalken broeden.

1988	30-4	Omg. Klotvennen	2 ex	
1989	20-5	Groote Heide	1 ex	laag overvliegend
	20-5	Bij Soer. Goor	1 ex	
	24-5	Dorven	1 ex	
1990	16-6	Groote Heide	1 ex	

Korhoen

1987	1	Omg. Groot Kraanven	2-5	1 ma bolderend
1988	-			
1989	1	Omg. Biesven	voorjaar	1 pr. 23-4 1 ma bolderend
1990	1	Weilanden W van Biesven	21-4	1 ma bolderend. 19-5 idem. 20-5 idem

Na jaren van afwezigheid werd de soort gelukkig weer waargenomen.

Waternral

1987	-			
1988	1	Hasselsvennen	1	20-5 en 10-6 1 ma roepend
1989	-			
1990	-			

Jaarlijks broedvogel in de Strijperheg. Waarnemingen alhier:

1988	1-5	2-3	ma
	22-5	1	ma
1989	22-4	7-9	ma
1990	22-4	4	ma

Scholekster

In 1988 en 1989 enkele waarnemingen die op een broedpaar in het weilandgebied ten zuiden van de Strijperheg betrekking hebben.

Overige waarnemingen:

1989	10-6	Hasselsvennen	1 ex
1990	18-5	Hasselsvennen	3 ex
	16-6	Groote Heide	7 ex overvliegend

Kemphaan

Doortrekker. Op 20-5-1989 11 ex op het Groot Kraanven.

Watersnip

1987	-		
1988	0-1	Klotvennen	0-1 21-5 1 ex baltsend
1989	0-1	Klotvennen	0-1 20-5 1 ex
1990	-		

Overige waarnemingen:

1987	2-5	Hasselsvennen	1 ex
------	-----	---------------	------

Bekje

Doortrekker. Op 22-4-1989 1 ex in de vochtige heide aan de westzijde van de Klotvennen.

Grutto

Doortrekker. Op 15-6-1987 20 ex op de Hasselsvennen.

In het weilandengebied ten zuidoosten van de Gastelsche Heide broedden in 1988 > 1-2 en in 1989 > 2 pr.

Wulp

1987	> 8	Hasselsvennen	1	
		Groote Heide	> 7	onvolledig geteld
		Ponyreservaat	?	niet onderzocht
1988	15	Hasselsvennen	2	
		Groote Heide	12	
		Ponyreservaat	1	
1989	14-15	Hasselsvennen	2	
		Groote Heide	10-11	
		Ponyreservaat	2	
1990	18-19	Hasselsvennen	2- 3	
		Groote Heide	14	
		Ponyreservaat	2	

Op de Groote Heide is het aantal pr door de grote territorium- en voedselgebieden lastig te bepalen. In de weilanden en akkers aan de zuidostrand van de Groote Heide broeden eveneens enkele Wulpen: deze zijn niet in de tabel verwerkt.

Zwarte Ruiter

Doortrekker. Twee waarnemingen:

1989	20-4	Groot Kraanven	1 ex
	24-6	Groot Kraanven	1 ex

Tureluur

1987	1	Hasselsvennen	1
1988	2	Hasselsvennen	1
		Gr. Kraanven	1
1989	1	Hasselsvennen	1
1990	2	Hasselsvennen	1
		Groote Heide	1

Waarnemingen in 1988 en 1989 wijzen erop, dat de Tureluur in het weilandengebied ten zuidoosten van de Gastelsche Heide broedt: 20-4-1988 2 ex en 22-4-1989 1 pr baltsend.

21-4 en 19-5-1990 ibidem

Groenoostruiter

Doortrekker. Totaal 8 waarnemingen:

1988	21-5	Klotvennen	1 ex
1989	22-4	Biesven	3 ex overtrekkend
	24-6	Gr. Kraanven	1 ex
	24-6	Kl. Kraanven	1 ex
1990	22-4	Hasselsvennen	7 ex overvliegend
	18-5	Hasselsvennen	1 ex
	18-5	Dorven	1 ex
	19-5	Biesven	1 ex

Witgatlje

Doortrekker. Totaal 9 waarnemingen:

1987	24-5	Hasselsvennen	1 ex
1988	21-5	Kl. Kraanven	1 ex
	4-6	Groote Heide	3 ex overvliegend
1989	22-4	Bij Gast. Heide	1 ex
	10-6	Klotvennen	1 ex overvliegend
1990	21-4	Hasselsvennen	1 ex overvliegend
	15-6	Dorven	2 ex
	16-6	Groote Heide	1 ex overvliegend
	16-6	Dorven	1 ex

Bosruiter

Doortrekker. In totaal 6 waarnemingen:

1989	20-5	Gr. Kraanven	3 ex
	20-5	Gr. Kraanven	1 ex overvliegend
	10-6	Kl. Kraanven	1 ex overvliegend
	24-6	Gr. Klotven	1 ex
	24-6	Gr. Kraanven	5 ex
1990	17-6	Hasselsvennen	1 ex

Deverloper

Doortrekker. Twee waarnemingen:

1990	19-5	Biesven	1 ex
	20-5	Hasselsvennen	1 ex

Dwergmeeuw

Doortrekker. Op 16-6-1990 1 onv op het Biesven.

Kokmeeuw

1987	> 125	Hasselsvennen	> 125
1988	> 250	Hasselsvennen	> 250
1989	> 200	Hasselsvennen	> 100
		Biesven	> 100
1990	-		

Het aantal broedparen is niet goed bekend. De genoemde aantallen zijn gebaseerd op het aantal vogels dat is waargenomen en zullen derhalve waarschijnlijk (ver) onder het werkelijke aantal broedparen liggen.

In 1990 werden in april, mei en juni enkele Kokmeeuwen op de Hasselsvennen gezien (maximaal 30), maar positieve aanwijzingen voor broeden waren er niet. Het gedrag van de vogels wees er echter wel op, dat ze een poging gewaagd hebben.

Kleine Mantelmeeuw

Doortrekker. In mei en juni geregeld overvliegende vogels. Twee waarnemingen van pleisterende vogels:

1988	21-5	Groote Heide	1 onv jagend
	4-6	Groote Heide	1 ad en 5 onv jagend

Zilvermeeuw

Regelmatige doortrekker. Een waarneming van pleisterende vogels: 21-4-1990 ca 20 ex jagend Groote Heide.

Zwarte Stern

Doortrekker. De waarnemingen in 1989 hebben tenminste gedeeltelijk betrekking op Zwarte Sterns, die dat jaar bij het Soerendonks Goor gebroed hebben.

1987	24-5	Hasselsvennen	3 ex
1989	20-5	Groot Klotven	2 ex
	20-5	Groot Kraanven	4 ex
	10-6	Klein Kraanven	5 ex
	10-6	Hasselsvennen	6 ex overvliegend
	24-6	Hasselsvennen	1 ex
1990	19-5	Kraanvennen	gehoord

Bosuil

1987	7-8	Leenderbos	7-8
1988	9	Leenderbos	9
1989	9	Leenderbos	9
1990	16-18	Leenderbos	16-18

De Bosuil-gegevens zijn verzameld tijdens het inventariseren van Nachtzwaluwen en derhalve (zeer ?) onvolledig. Het werkelijk aanwezige aantal territoria in het Leenderbos wordt, op basis van de gegevens uit 1990, geschat op 20-25.

Van de Strijperheg ontbreken gegevens uit 1987 en 1990. In 1988 en 1989 werd hier 1 pr vastgesteld.

Ransuil

Deze nachtsoort is niet onderzocht. Volstaan wordt hier met de opmerking, dat de soort opvallend weinig in het Leenderbos voorkomt (of een zeer laag broedsucces heeft).

Ruigpootuil

Van deze zeer zeldzame uilesoort zijn 1-2 waarnemingen in 1988 gedaan. Op 21-5 mogelijk een mannetje roepend aan de noordzijde van Hasselsvennen. Op 26-6 een mannetje roepend aan zuid/zuidwestzijde van de Hasselsvennen.

Nachtzwaluw

1987	17-18	Leenderbos	16-17
		Groote Heide	1 (stuifzand gedeelte)
1988	17-21	Leenderbos	17-21
1989	21-25	Leenderbos	21-25
1990	18-20	Leenderbos	18-20

Het Leenderbos behoort tot de bolwerken voor Nachtzwaluwen in Nederland. In de jaren 1987-1990 werd het gebied steeds drie keer op Nachtzwaluwen onderzocht, waarvan een keer in mei en twee keer in juni; deze tellingen geven een redelijk betrouwbaar beeld van de populatie. De tellingen in 1987 zijn waarschijnlijk onvolledig.

Plaatselijk komen in het Leenderbos hoge dichtheden voor, die het nauwkeurig vaststellen van het aantal territoria bemoeilijken. Op basis van de verzamelde gegevens wordt het aanwezige aantal geschat op ca 20 in 1988 en 1990 en ca 25 in 1989.

In 1987 werd een territorium vastgesteld in het stuifzandgebied van de Groote Heide. In 1988 en 1989 is aldaar geen onderzoek aan Nachtzwaluwen verricht.

Hop

Op 30-4-1988 1 ex weilanden Strijperheg - Soerendonks Goor.

Zwarte Specht

Broedvogel in onbekend aantal. In 1987 tenminste 6 territoria in het Leenderbos, maar het werkelijke aantal kan veel hoger zijn. Tevens broedvogel in de Strijperheg.

Boomleeuwerik

1987	> 11	Galberg	1	
		Omg. Galberg	3-4	
		NO Hasselsvennen	1	
		Hasselsvennen	1	
		Dorven	1	
		ZO van Dorven	1	
		Groote Heide	> 3	(zeer onvolledig geteld)
1988	20-21	Galberg	2	
		NO Hasselsvennen	1	
		ZW Hasselsvennen	1	
		Kl. Hasselsven	1	
		ZO Dorven	0-1	
		Groote Heide	13	
		Gast. Heide	1	
		Ponyreservaat	1	
1989	19-20	Hasselsvennen	1	
		Kl. Hasselsven	1	
		ZO van Dorven	0-1	
		Groote Heide	14	
		Gast. Heide	1	
		Ponyreservaat	2	
1990	14-16	Galberg	1	
		Hasselsvennen	3	
		Kl. Hasselsven	1	
		Groote Heide	12-14	
		Gast. Heide	4	
		Ponyreservaat	3	

Het Leenderbos is in 1987 vrij volledig op Boomleeuweriken geïnventariseerd. In 1988-1990 zijn de waarnemingen uitsluitend afkomstig van de inventarisaties van de heiderestanten en derhalve onvolledig.

De Groote Heide, Gastelsche Heide en het ponyreservaat zijn in 1987 niet of zeer onvolledig geteld. In 1988-1990 was het onderzoek in deze gebieden min of meer volledig.

Gele Kwikstaart

1987	-		
1988	1	Hasselsvennen	1
1989	-		
1990	1	Hasselsvennen	1

Nachtegaal

Niet in het Leenderbos / Groote Heide gebied vastgesteld. maar mogelijk broedend in de noordwesthoek van het Leenderbos. In de Strijperheg tijdens onvolledige inventarisaties enkele losse waarnemingen:

1988	1-5	Strijperheg	3-4 zp
	20-5	Strijperheg	1 zp
1989	31-5	Strijperheg	1 zp

Blauwborst

1987	-		
1988	2	Klotvennen	2
1989	3-4	Laagveld	1
		Biesven	0-1 (22-4 1 zp)
		Klotvennen	2
1990	14	Laagveld	2
		Hasselsvennen	2
		Dorven	2
		Biesven	4
		Kl. Kraanven	1
		Klotvennen	3

In 1987 niet vastgesteld. maar wat de Groote Heide betreft komt dit mogelijk door een te lage onderzoeksintensiteit. In 1990 een opvallende toename.

Daarnaast werden enige territoria in de Strijperheg vastgesteld:

1988	22-5	Strijperheg	2 zp
1989	22-4	Strijperheg	5 zp
	31-5	Strijperheg	3 zp
1990	22-4	Strijperheg	5 zp

Paapje

Doortrekker. Slechts drie waarnemingen:

1988	30-4	Groote Heide	1 ma zingend
	21-5	Groote Heide	1 pr
1989	21-5	Galberg	1 pr

Roodborsttapuit

1987	>> 5	Laagveld	2	
		Hasselsvennen	3	
		Groote Heide	> 5	(zeer onvolledig geteld)
1988	17	Galberg	1	
		Laagveld	1	
		Hasselsvennen	4	
		Groote Heide	9	
		Gast. Heide	2	
1989	26	Galberg	1	
		Laagveld	2	
		Hasselsvennen	5	
		Groote Heide	16	
		Gast. Heide	.1	
		Ponyreservaat	1	
1990	27-28	Galberg	1	
		Laagveld	2	
		Hasselsvennen	7	
		Groote Heide	16-17	
		Gast. Heide	1	

De soort is op heidevelden sedert de jaren zeventig sterk in aantal toegenomen. Tot circa 1976 kwamen er bijv. op de Groote Heide geen Roodborsttapuiten voor.

Naast bovengenoemde paren werden in 1988 en 1989 2 pr in de weilanden rond de Gast. Heide vastgesteld.

Tapuit

1987	>> 13	Groote Heide	> 13	(zeer onvolledig geteld)
1988	29-45	Groote Heide	28-44	
		Ponyreservaat	1	
1989	27-31	Groote Heide	26-30	
		Ponyreservaat	1	
1990	20-24	Groote Heide	20-24	

Het Groote Heide gebied is het beste broedgebied voor Tapuiten in geheel Noord-Brabant. Pas tijdens onze inventarisaties is de grootte van de populatie duidelijk geworden. In de jaren zeventig broedden er maar enkele pr op de Groote Heide.

De drie tellingen die zowel in 1988, 1989 als 1990 werden gehouden, waren intensief en speciaal op soorten als de Tapuit gericht. Toch werden er problemen ondervonden bij het opsporen van de soort, enerzijds vanwege het obscure gedrag, anderzijds wegens de weerstomstandigheden, die een enkele keer minder gunstig waren.

Het werkelijke aantal pr in 1988 wordt op zeker 30-40 geschat, in 1989 op ca 30 en 1990 op 20-25.

De vogels hebben een sterke voorkeur voor stukken heide, die door kale, zanderige gedeelten worden afgewisseld en die geaccidenteed van aard zijn. Mogelijk is ook het aantal Konijnenpijpen van belang: deze hollen worden vaak als broedplek gekozen. In dat verband moet het volschijten van konijnenpijpen ten sterkste worden afgeraden.

Beflijster

Doortrekker. Op 22-4-1989 1m en 4v westelijk van Klotvennen.

Kramsvogel

Doortrekker. Voorts twee waarnemingen die wellicht op broedvogels in de omgeving betrekking hebben:

1988	30-4	N-zijde Klotvennen	1 pr
1990	22-4	Ponyreservaat	1 pr (zp)

Fluiter

Broedvogel in onbekend aantal. Deze soort is buiten de heidegebieden (waar geen pr zijn vastgesteld) niet onderzocht. Onderstaande waarnemingen uit het Leenderbos betreffen daarom toevalstreffers. Dat 1990 een zeer goed Fluiterjaar was blijkt ook uit onze toevallige waarnemingen.

1987	2-5	perceel 37a	1 zp
	24-5	perceel 38b	1 zp
	13-6	perceel 53	1 zp
1989	20-5	perceel 127	1 zp
	21-5	perceel 91b	1 zp
	10-6	perceel 91b	2 zp
	24-6	perceel 91b	2 zp
1990	20-5	perceel 40	1 zp en 1 ex roepend
	20-5	perceel 91	2 zp (1 ex nest bouwend)
	20-5	perceel 119	1 zp
	20-5	perceel 127	1 zp
	20-5	perceel 144	1 zp
	20-5	perceel 142b	1 zp
	16-6	perceel 47	1 zp
	16-6	perceel 74d	1 zp
	16-6	perceel 86d	1 zp
	16-6	perceel 139a	1 zp

Vuurgoudhaantje

Broedvogel in onbekend aantal. Deze soort is buiten de heidegebieden (waar geen pr zijn vastgesteld) niet onderzocht. De onderstaande waarnemingen uit het Leenderbos betreffen daarom toevalstreffers.

1987	2-5	perceel 150a	1 zp
	24-5	perceel 69	1 zp
	13-6	perceel 88a	1 zp
	13-6	perceel 131c	1 zp
1989	22-4	perceel 13c	1 zp
	23-4	perceel 81	1 zp
	10-6	perceel 13c	1 zp
1990	20-4	perceel 5	2 zp
	20-4	perceel 6d	1 zp
	18-5	perceel 5	1 zp
	20-5	perceel 132	1 zp

Bonte Vliegenvanger

1987	-			
1988	1	Groote Heide	1	nabij schaapskooi
1989	1	Groote Heide	1	in stuifzand gedeelte
1990	-			

In het Leenderbos niet onderzocht. maar desondanks slechts 1 waarneming: 21-5-1989 1 zp NW-rand van Galberg.

Wielewaal

Broedvogel in onbekend aantal. Deze soort is buiten de heidegebieden (waar geen pr zijn vastgesteld) niet onderzocht. De volgende waarnemingen zijn gedaan:

1988	22-5	Strijperheg	1 zp	
1989	21-5	Leenderbos	1 zp	NW-zijde van Laagveld
1990	22-4	Strijperheg	1 zp	(vroegge waarneming !)
	20-5	W-zijde Hasselsv.	1 zp	
	16-6	W-rand Dorven	1 zp	
	16-6	ZO-hoek Leenderb.	1 zp	
	16-6	Strijperheg	1 zp	

Af en toe worden Wielewalen op de Groote Heide gezien. Deze broeden, naar we aannemen, in de Strijperheg.

Putter

Doortrekker. Op 22-4-1989 1 ex overtrekkend bij het Biesven.

Kruisbek

Broedvogel in onbekend aantal. Buiten de heidegebieden is deze soort niet onderzocht. In goede jaren (zoals 1988 en 1990) broeden er in het Leenderbos waarschijnlijk behoorlijk wat paren. De volgende waarnemingen zijn verricht:

1988	voorj.	W-zijde Hasselsv.	1 pr	(enkele keren zp)
	voorj.	Laagveld	1 pr	(geregeld zp; op 21-3 pr met 2 ju van 3-6 weken oud)
	voorj.	Leenderbos		regelmatig op andere plekken in het Leenderbos waarnemingen van enkele ex
1990	20-4	perceel 5	2 ex	
	21-4	Groote Heide	1 pr	overvliegend
	19-5	Dorven	1 ma en 2 ju	
	16-6	perceel 75c	ca 10 ex	

Goudvink

Broedvogel in onbekend aantal. Deze soort is buiten de heidegebieden (waar geen pr zijn vastgesteld) niet onderzocht. Ondanks dat is het opvallend dat er maar 1 waarneming gedaan is: 11-6-1988 2 ex roepend nabij het Dorven.

Appelvink

Twee waarnemingen:

1989	10-6	Groote Heide	1 ex overvliegend stuifzandgebied
1990	19-5	Groote Heide	2 ex overvliegend stuifzandgebied

Van broedende Appelvinken in de omgeving is niets bekend.

Geelaars

Broedvogel in onbekend aantal. In 1987 tijdens onvolledige inventarisatie 12 pr in Leenderbos en 4 pr op de Groote Heide. maar het werkelijke aantal kan beduidend groter zijn.

5. SAMENVATTING SCHAARSE SOORTEN

In de onderstaande tabel wordt een samenvatting gegeven van het aantal paren/territoria van de schaarse broedvogels, die specifiek onderzocht zijn. Daarbij worden de volgende afkortingen gebruikt:

HrLb = Heiderestanten Leenderbos

GrHe = Groote Heide

GaHe = Gastelsche Heide

PoRe = Ponyresrevaat

Tota = Totaal van de heidegebieden (HrLb, GrHe, GaHe, PoRe)

LeBo = Leenderbos exkl. de heiderestanten

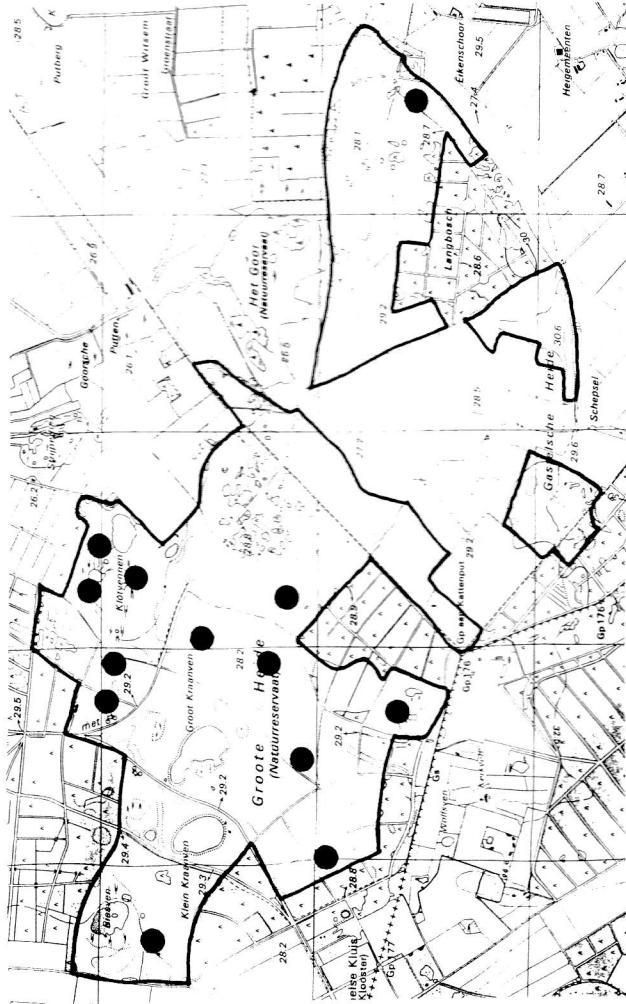
+ = aanwezig, aantal paren onbekend

Soort	Jaar	HrLb	GrHe	GaHe	PoRe	Tota	LeBo
Dodaars	1987	3-4	?			3- 4	
	1988	6	1			7	
	1989	3	2			5	
	1990	2				2	
Geoorde F.	1987	1				1	
	1989	6-7				6- 7	
Nijlgans	1988	1				1	
Krakeend	1987	1				1	
	1988	2	1			3	
	1989	3				3	
Wintertal.	1987	4-8				4- 8	
	1988	3-6	2-5			5-11	
	1989	3-8	3			6-11	
	1990	3	1-2			4- 5	
Slobeend	1987	4-6				4- 6	
	1988	3-4				3- 4	
	1989	3-5	4-5			7-10	
	1990	4				4	
Tafeleend	1987	2-4				2- 4	
	1988	5-4	1			5	
	1989	6-7	2			8- 9	
Kuifeend	1987	6-8				6- 8	
	1988	11	3-8			14-19	
	1989	6-11	4-6			10-17	
	1990	4-5	1			5- 6	
Torenvalk	1988		1			1	?
	1989				1	1	?
Korhoen	1987		1			1	
	1989		1			1	
	1990		1			1	
Waterral	1988	1				1	

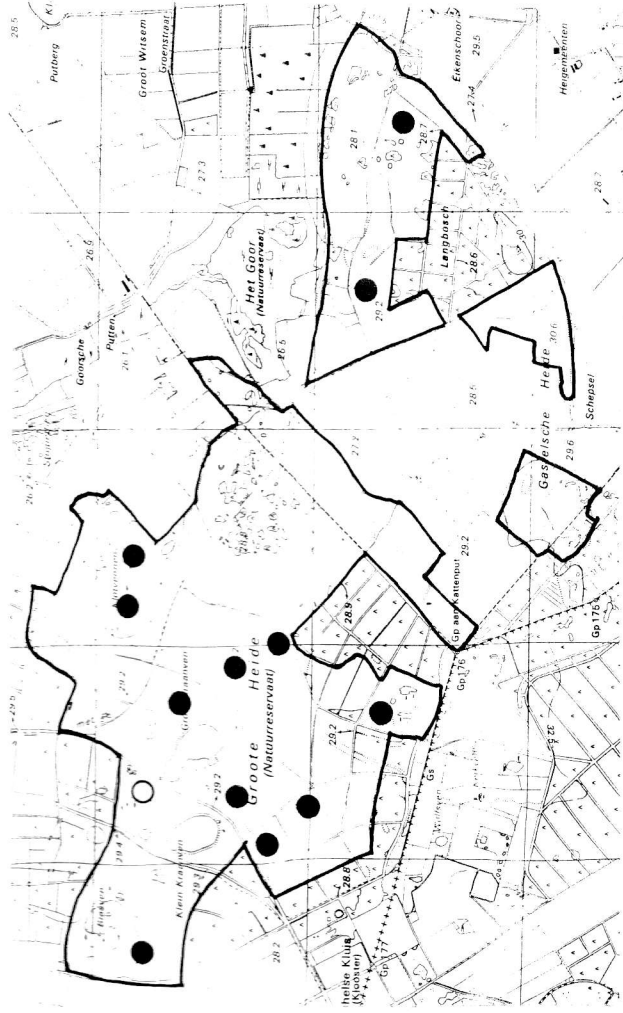
X

Soort	Jaar	HrLb	GrHe	GaHe	PoRe	Tota	LeBo
Watersnip	1988		0-1			0-1	
	1989		0-1			0-1	
Wulp	1987	1	?		?	?	
	1988	2	12		2	15	
	1989	2	10-11		2	14	
	1990	2-3	14		2	18-19	
Tureluur	1987	1				1	
	1988	1	1			2	
	1989	1				1	
	1990	1	1			2	
Kokmeeuw	1987	>125				>125	
	1988	>250				>250	
	1989	>100	>100			>200	
Bosuil	1987						> 7- 8
	1988						> 9
	1989						> 9
	1990						>16-18
Ruigp. uil	1988						0- 1
Nachtzwaluw	1987		1			1	16-17
	1988						17-21
	1989						21-25
	1990						18-20
Boomleeuw.	1987	3	+			+	5- 6
	1988	3	13	1	1	18	2- 3
	1989	2	14	1	2	19	0- 1
	1990	5	12-14	4	3	24-26	
Gele Kwik.	1988	1				1	
	1990	1				1	
Blauwborst	1988		2			2	
	1989	1	2-3			3- 4	
	1990	6	8			14	
Roodb. tap.	1987	5	+			+	
	1988	6	9	2		17	
	1989	8	16	1	1	26	
	1990	10	16-17	1		27-28	
Tapuit	1987		+			+	
	1988		28-44		1	29-45	
	1989		26-30		1	27-31	
	1990		20-24			20-24	
B. Vlieg.	1988		1			1	
	1989		1			1	+

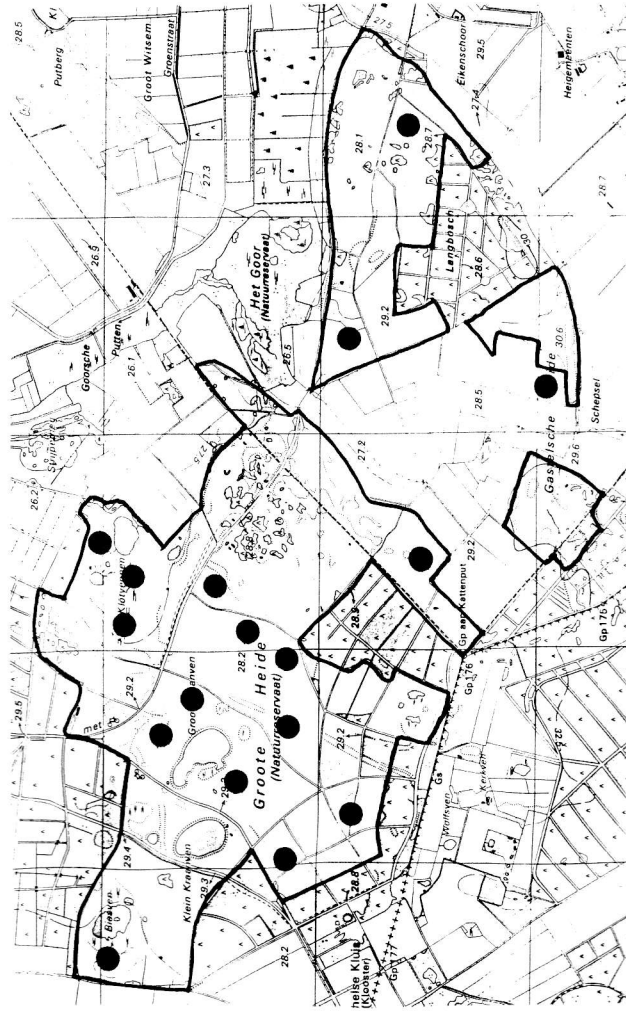
1988

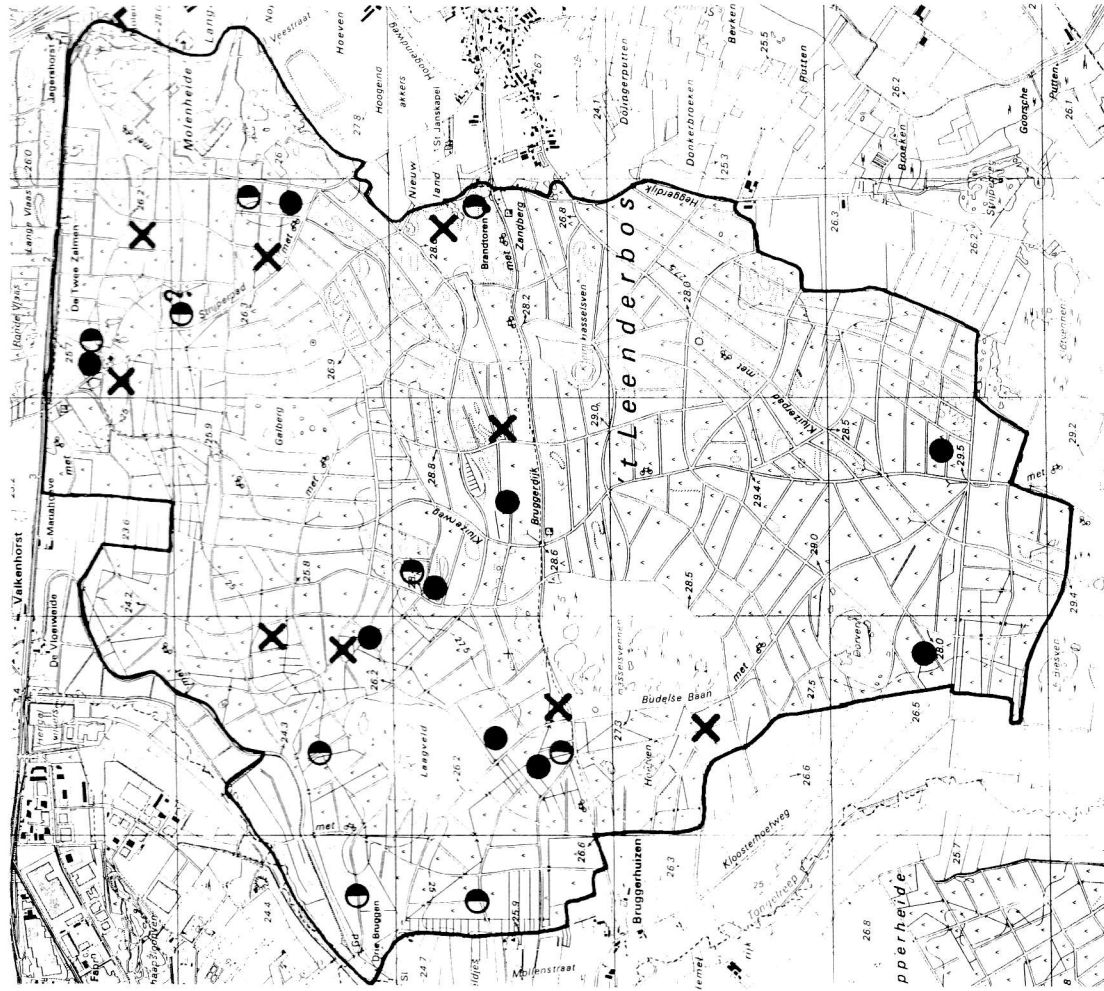
1989

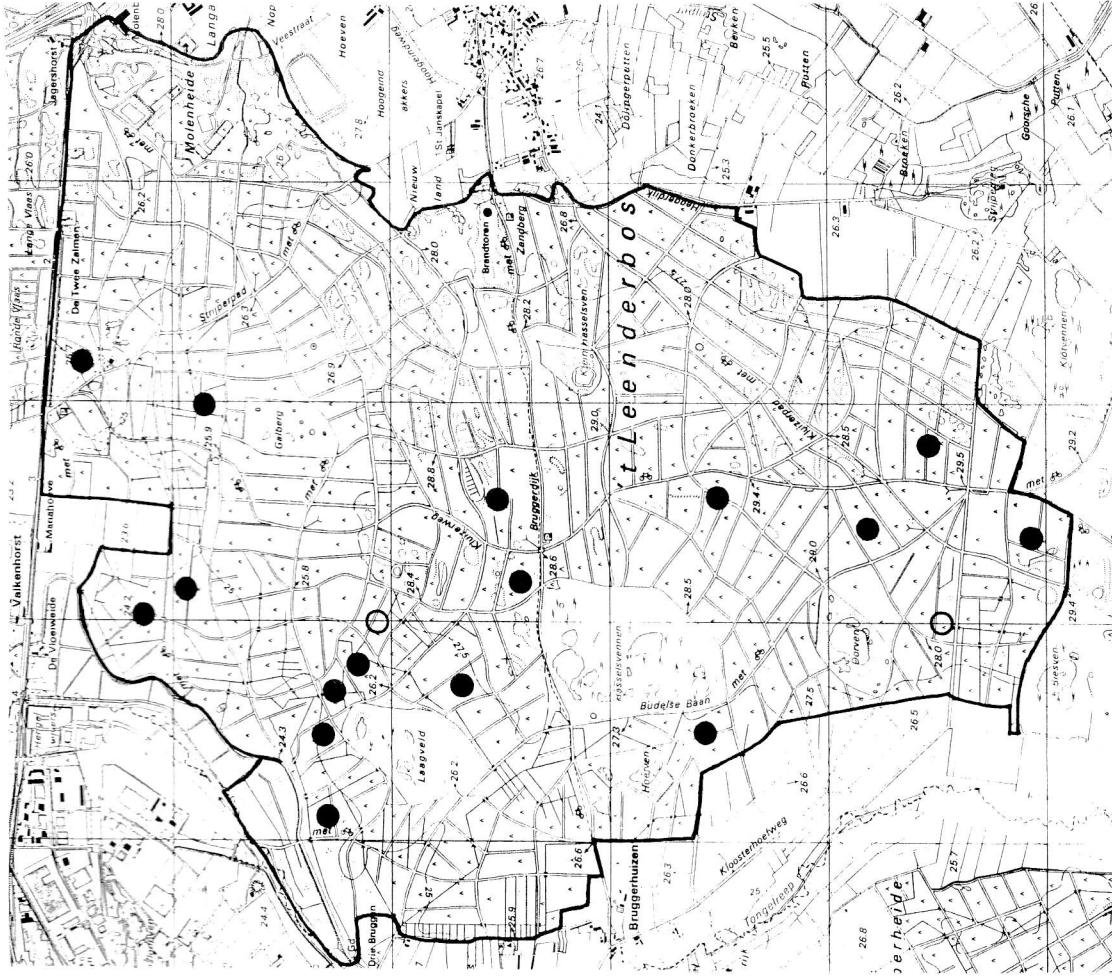
WULP
excl. Leenderbos

1990

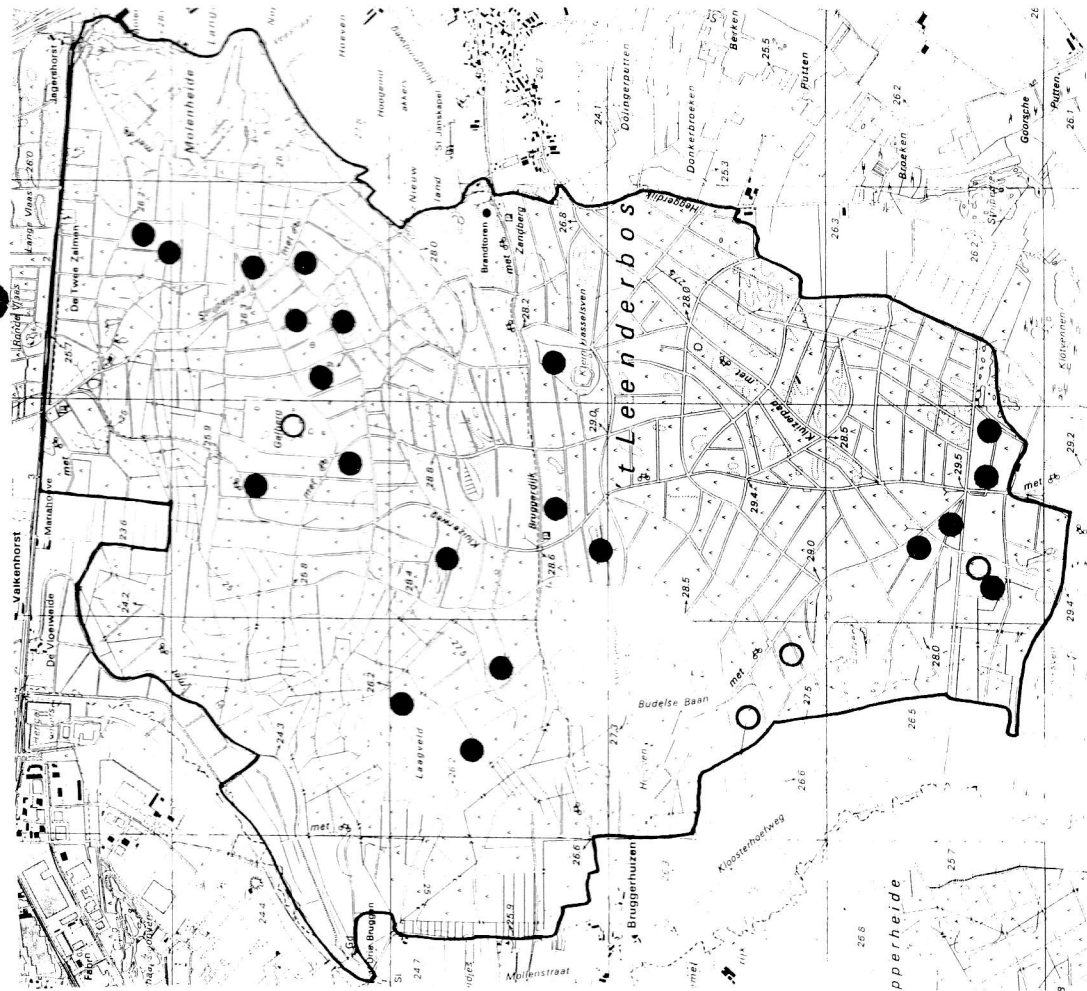

1987 ●
1988 ×
1989 ●

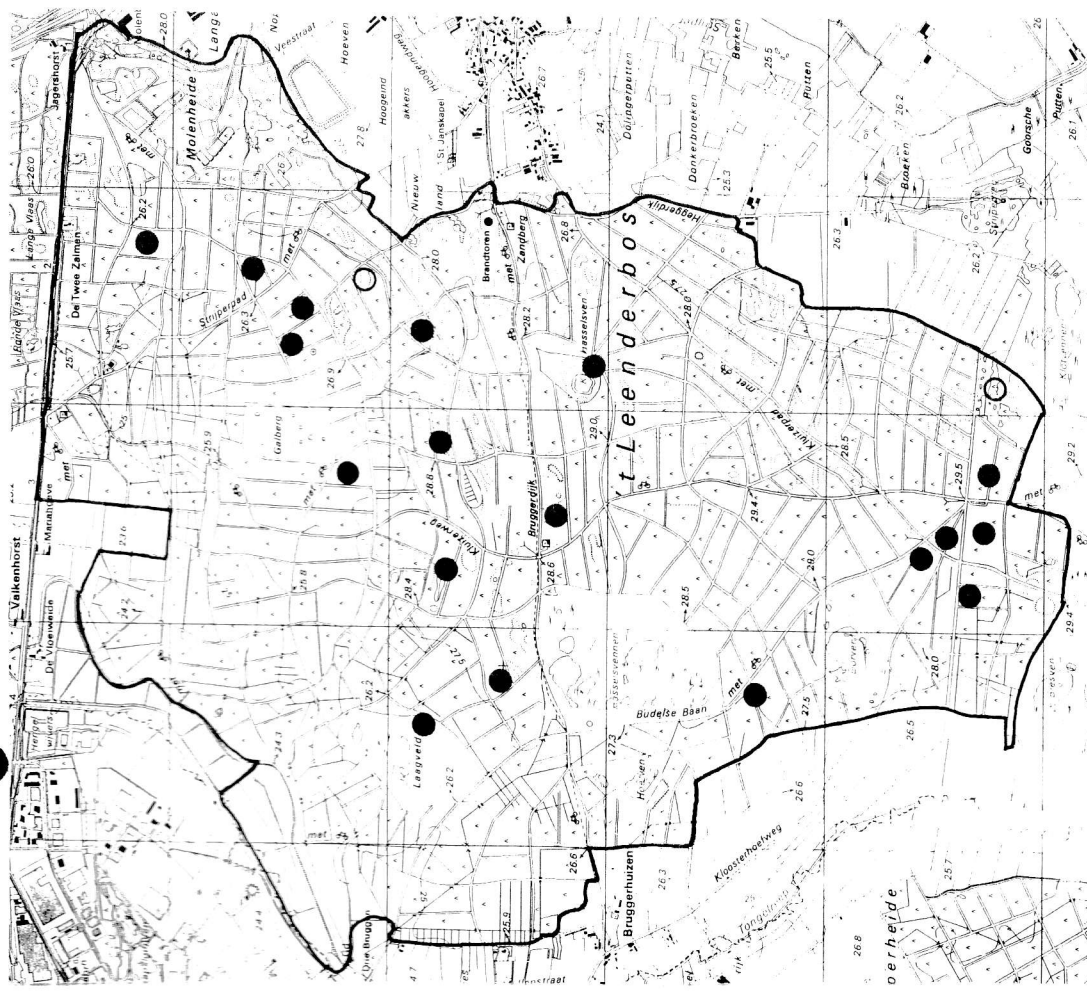

1990

BOSUIL

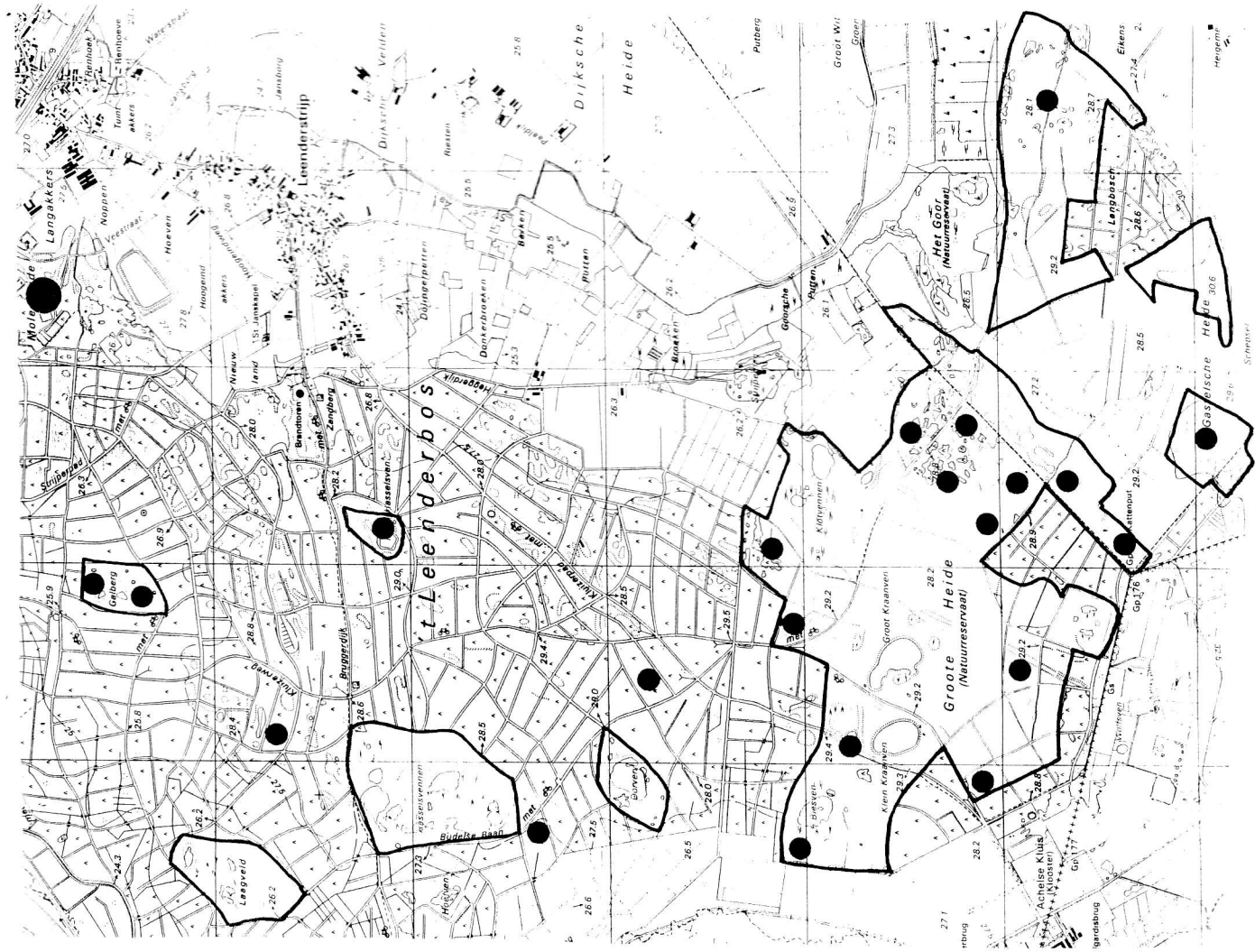

1989

1990

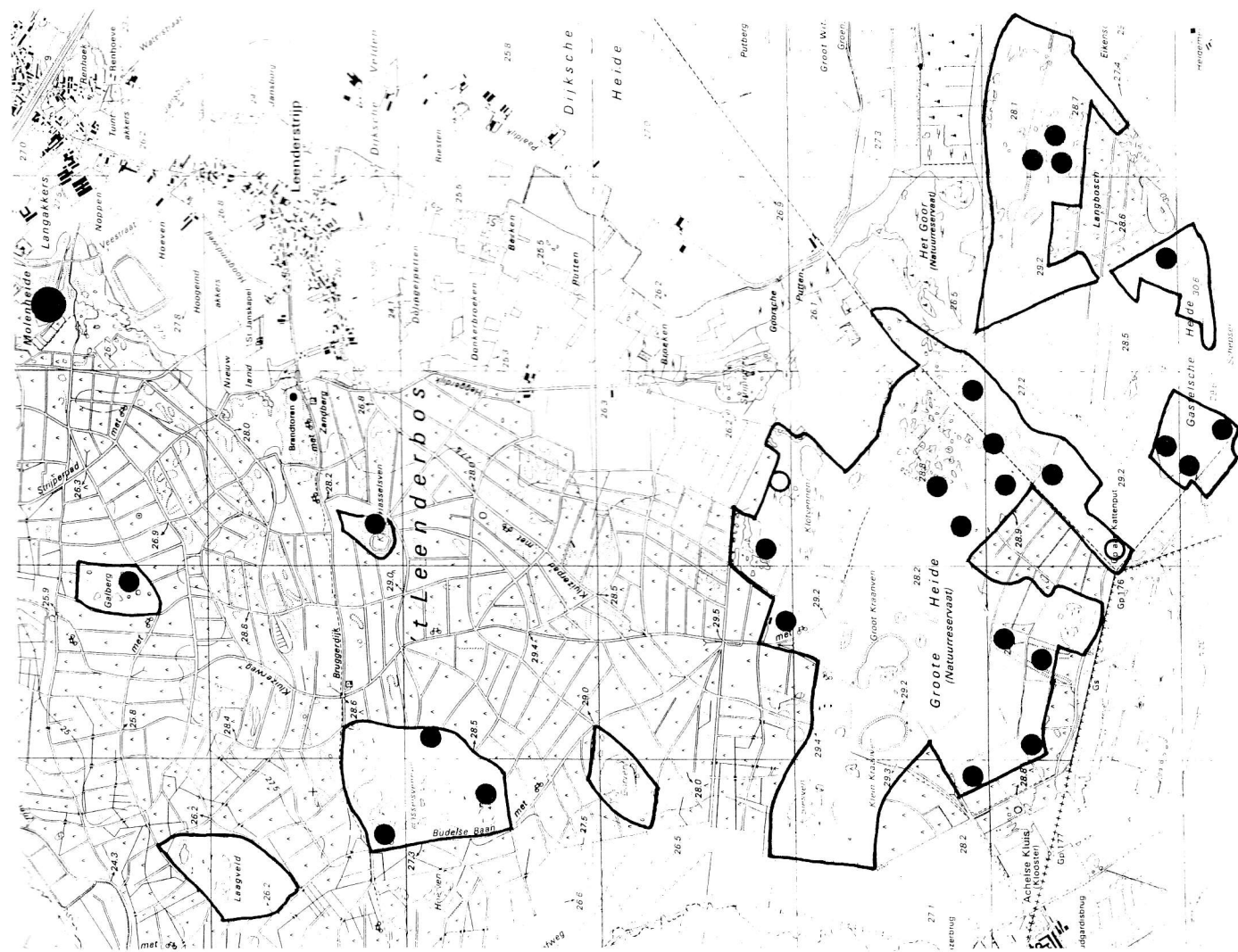
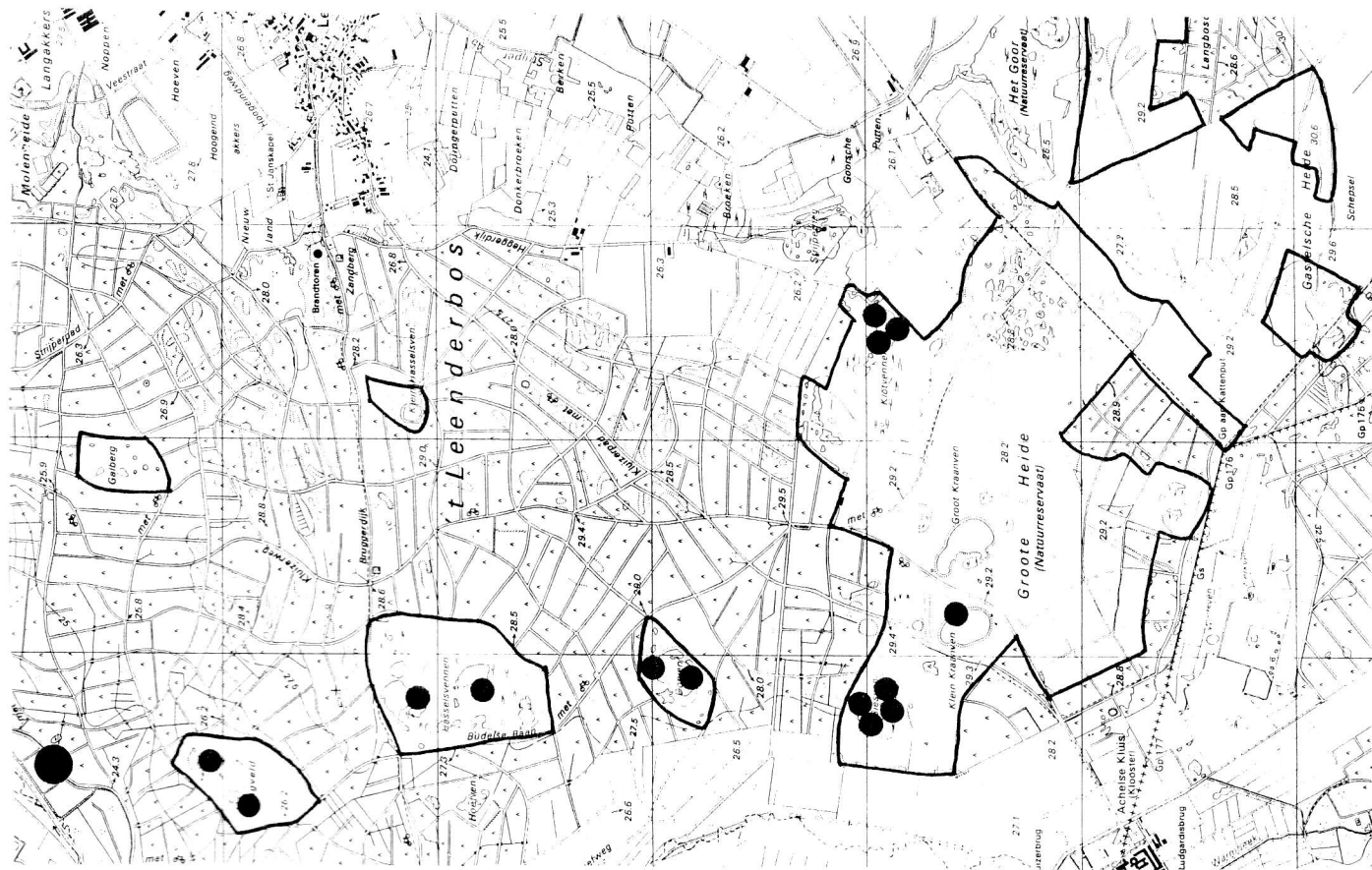
NACHTZWALUW

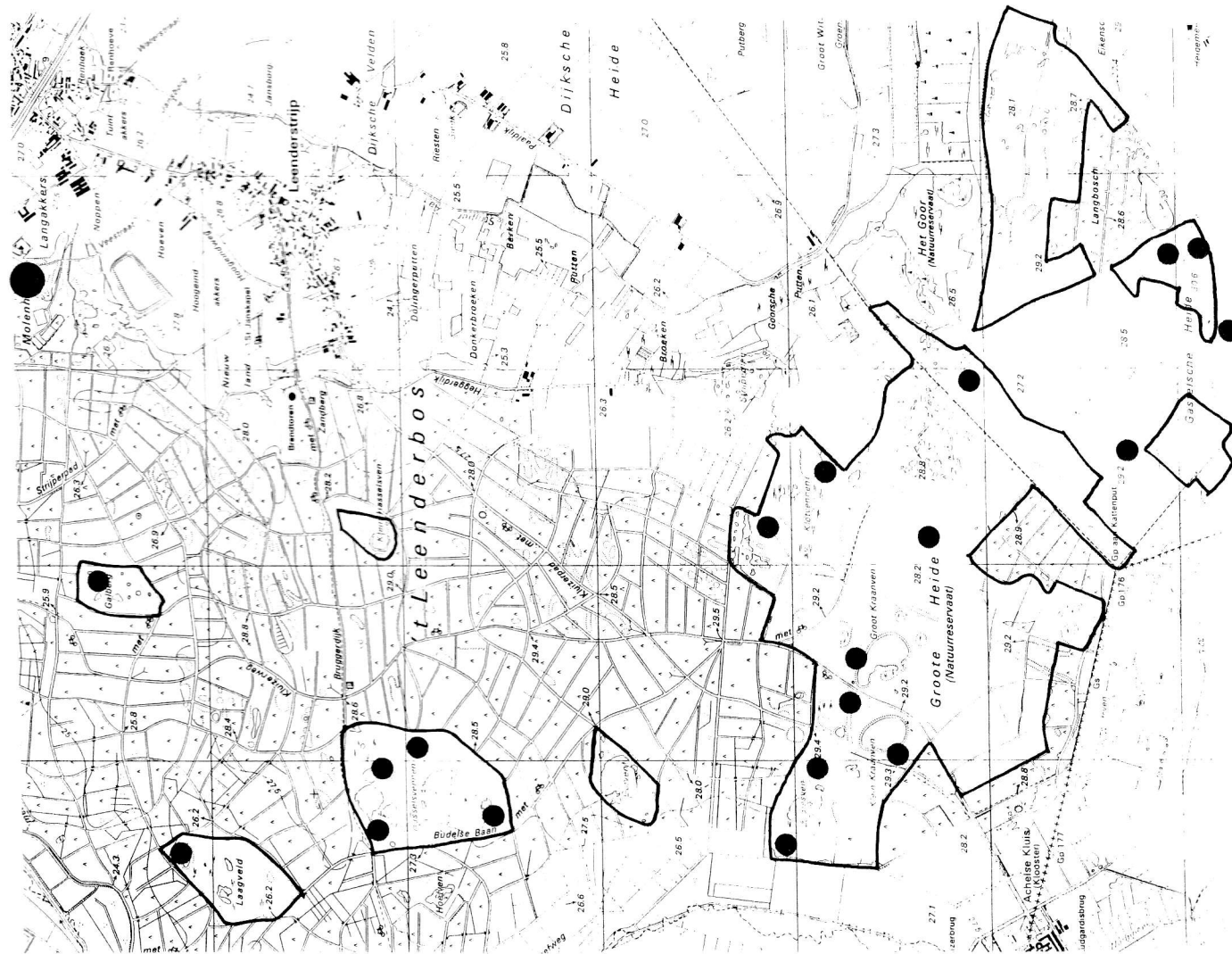
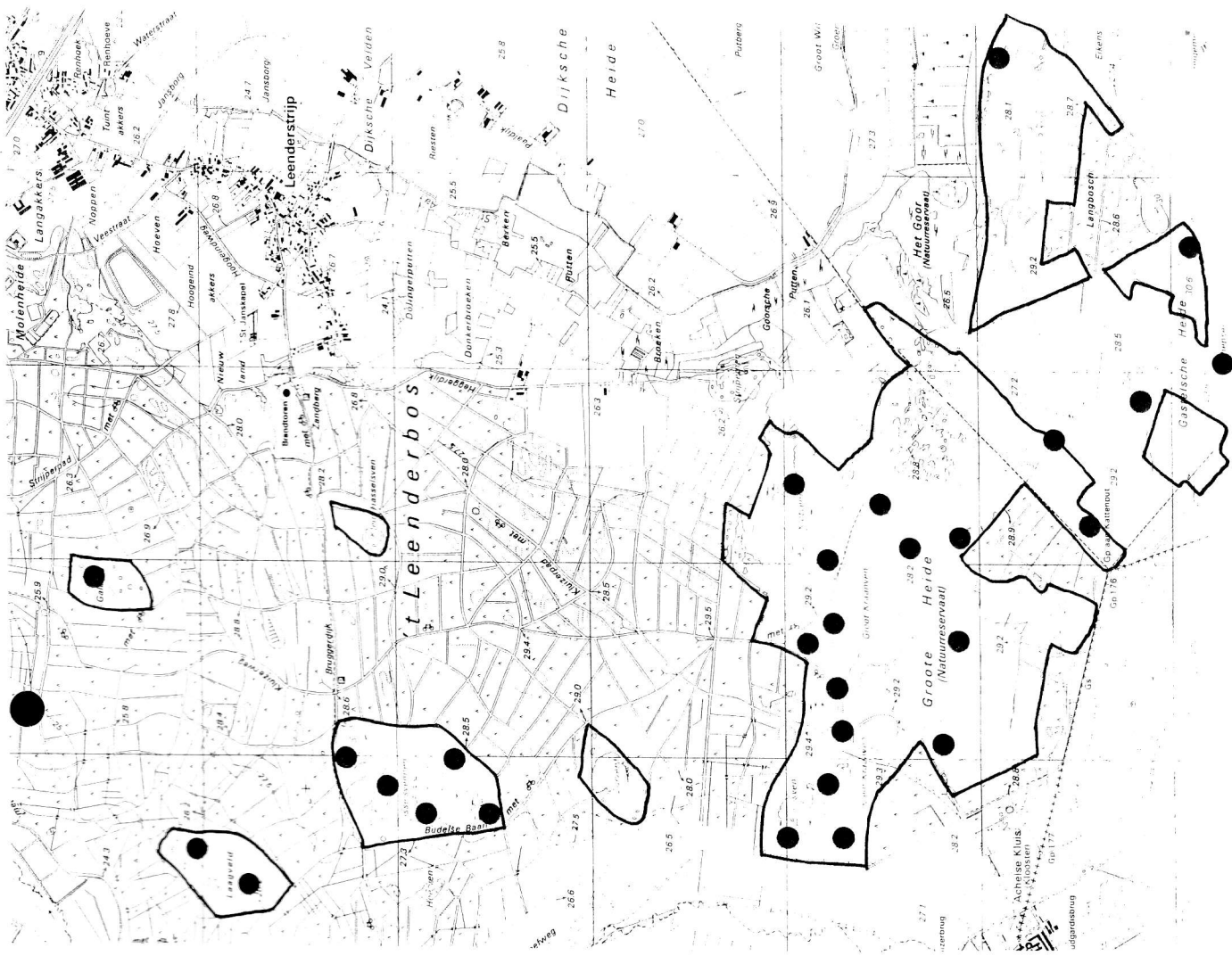

1988 BOOMLEEUWERIK

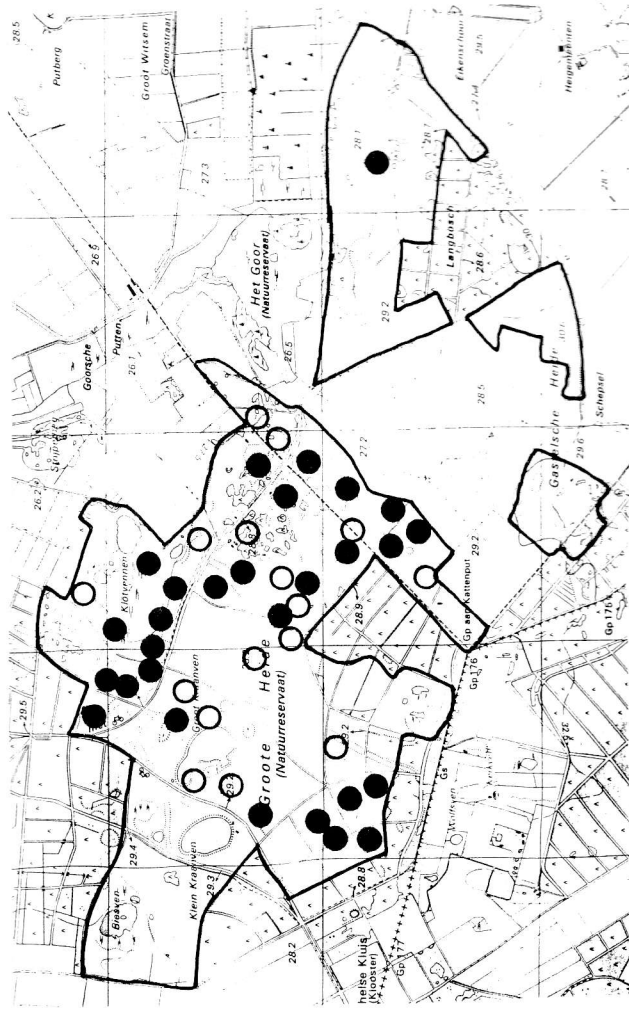

1989

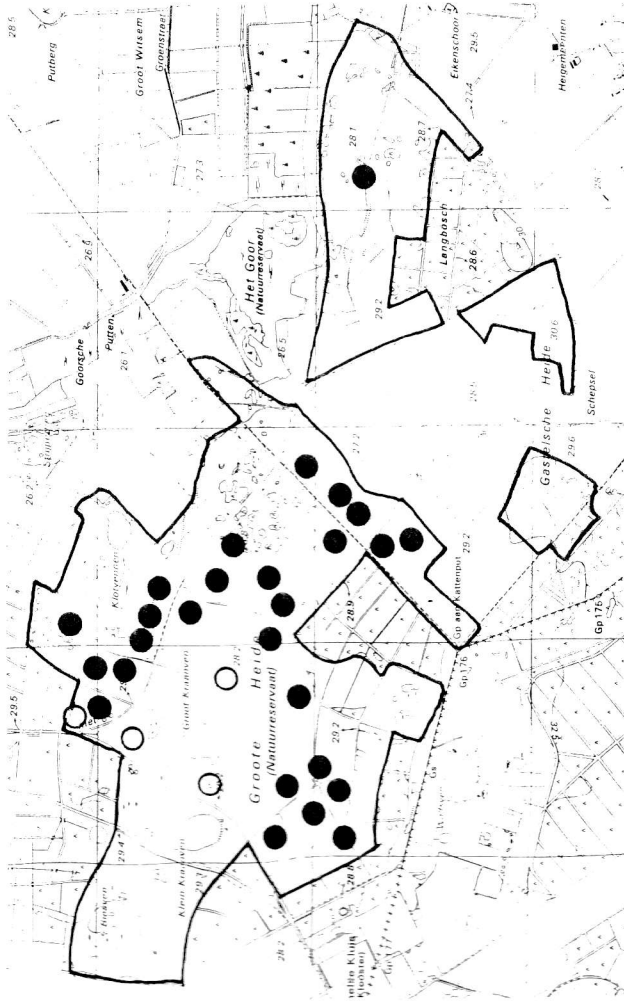

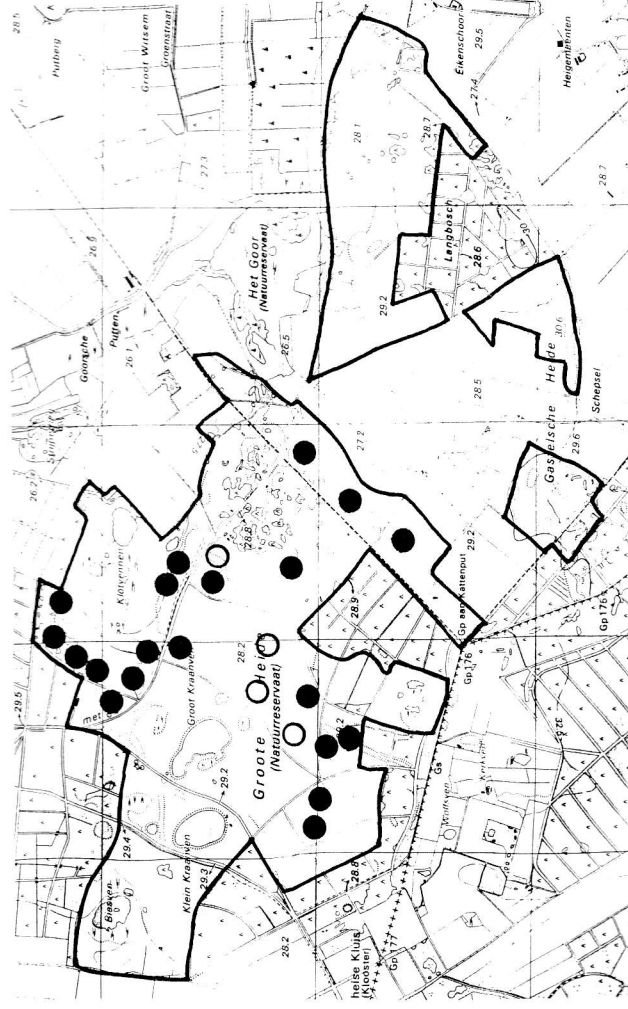
1988

1989

TAPUIT

1990